

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۱۵ دقیقه

نام آزمون: اقتصاد درس یازدهم تستی

تاریخ آزمون:

۱ کدام یک از موارد زیر در محاسبه تولید ملی ایران نقش دارد؟

- ۱ ارزش پولی تولیدات یک سال یک کارخانه چینی مستقر در داخل ایران
 ۲ ارزش پولی کالاهای قاچاق وارد شده به ایران در طی یک سال
 ۳ ارزش پولی تولیدات غذایی زنان خانه دار ایرانی در منزل در طی یک سال
 ۴ ارزش پولی تولیدات یک سال یک شرکت مهندسی ایرانی مستقر در چین

۲ جدول زیر گویای وضعیت توزیع درآمد در کشور C در سال ۱۹۷۹ میلادی است. با توجه به دو فرمول: نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین

- و نسبت ۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین، کدام شاخص:
 الف) توزیع درآمد در این کشور را مناسب تر نشان می دهد؟
 ب) بیانگر نامناسب تر بودن توزیع درآمد در این کشور است؟
 ج) شاخصی که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد مورد استفاده قرار می گیرد، چگونه محاسبه می شود؟

۱	سهم دهک اول	۵ درصد
۲	سهم دهک دوم	۷ درصد
۳	سهم دهک سوم	۸ درصد
۴	سهم دهک چهارم	۹ درصد
۵	سهم دهک نهم	۱۷ درصد
۶	سهم دهک دهم	۲۵ درصد

- ۱ الف) نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین ب) نسبت ۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین ج) با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول
 ۲ الف) نسبت ۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین ب) نسبت ۵۰ درصد پایین به ۵۰ درصد بالا ج) با محاسبه نسبت دهک اول به دهک دهم
 ۳ الف) نسبت ۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین ب) نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین ج) با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول
 ۴ الف) نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین ب) نسبت ۵۰ درصد بالا به ۵۰ درصد پایین ج) با محاسبه نسبت دهک اول به دهک دهم

۳ چنانچه در یک جامعه فرضی میزان تولید کل در طی سه سال متوالی به ترتیب سال اول: ۴۰۰۰، سال دوم: ۴۸۴۰ و سال سوم: ۵۹۶۰ هزار میلیارد ریال باشد، با انتخاب سال اول به عنوان سال پایه، میزان تولید کل جامعه در سه سال مورد نظر برحسب قیمت های سال پایه به ۴۰۰۰، ۴۲۳۰ و ۴۸۶۰ تغییر می یابد، براساس این محاسبات به ترتیب از راست به چپ:

- الف) افزایش قیمت ها در سال دوم و سال سوم کدام است؟
 ب) کدام اعداد مربوط به پدیده تورم در سال دوم و سال سوم در این جامعه است؟
 ج) افزایش مقدار تولید در سال دوم و سال سوم، کدام است؟

- ۱ الف) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) ب) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) ج) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) د) (۱۱۰۰ - ۶۱۰)
 ۲ الف) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) ب) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) ج) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) د) (۱۱۰۰ - ۶۱۰)
 ۳ الف) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) ب) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) ج) (۱۱۰۰ - ۶۱۰) د) (۱۱۰۰ - ۶۱۰)

۴ چنانچه در یک جامعه فرضی میزان تولید کل، در طی سه سال پیاپی به ترتیب ۳۸۰۰، ۴۵۰۰ و ۵۲۵۰ میلیون دلار باشد، با انتخاب سال اول به عنوان سال پایه، مقدار تولید کل جامعه در سه سال موردنظر برحسب قیمت‌های سال اول (سال پایه) به ۳۸۰۰، ۴۲۵۰ و ۵۱۰۰ میلیون دلار تغییر می‌یابد.

بر اساس این محاسبات به ترتیب:

الف) افزایش مقدار تولید در سال دوم و سوم نسبت به سال پایه، چند میلیون دلار است؟

ب) افزایش قیمت‌ها در سال دوم و سوم نسبت به سال پایه، چند میلیون دلار است؟

ج) کدام اعداد مربوط به پدیده تورم در سال دوم و سوم در این جامعه است؟

- ۱ الف (الف - ۴۵۰ - ۱۳۰۰، ب) ۷۰۰ - ۱۴۵۰، ج) ۷۰۰ - ۱۴۵۰
- ۲ الف (الف - ۴۵۰ - ۱۳۰۰، ب) ۲۵۰ - ۱۳۰۰، ج) ۱۵۰ - ۲۵۰
- ۳ الف (الف - ۲۵۰ - ۱۵۰، ب) ۷۰۰ - ۱۴۵۰، ج) ۲۵۰ - ۱۵۰
- ۴ الف (الف - ۲۵۰ - ۱۵۰، ب) ۲۵۰ - ۱۳۰۰، ج) ۱۵۰ - ۲۵۰

۵ با توجه به اطلاعات داده شده در جدول زیر چنانچه ارزش مجموع اقلام: ماشین‌آلات، موادغذایی و پوشاک در ایران، ۱۰۰ میلیون ریال باشد، به ترتیب تولید ناخالص داخلی، تولید ناخالص ملی و تولید ناخالص ملی سرانه کدام است؟ (جمعیت کشور: ۱۰۰ میلیون نفر)

انواع تولیدات	ارزش تولیدات (به میلیون ریال)
ارزش خدمات ارائه شده	۷۰
ارزش کالاهای واسطه‌ای	۲۰
تولید خارجیان مقیم ایران	۱۰
تولید ایرانیان مقیم خارج	۵

- ۱ ۱۸۰ میلیون ریال - ۱۷۵ میلیون ریال - ۱٫۷۵ ریال
- ۲ ۱۹۵ میلیون ریال - ۱۸۰ میلیون ریال - ۱٫۸ ریال
- ۳ ۱۸۰ میلیون ریال - ۱۶۰ میلیون ریال - ۱٫۸ ریال
- ۴ ۱۹۵ میلیون ریال - ۱۸۰ میلیون ریال - ۱٫۶ ریال

۶ جدول زیر گویای وضعیت توزیع درآمد کشور B در سال ۱۹۸۰ میلادی است. با توجه به دو فرمول: نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین و نسبت ۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین، ارائه کدام شاخص:

۱	سهم دهک اول	۳ درصد
۲	سهم دهک دوم	۵ درصد
۳	سهم دهک سوم	۷ درصد
۴	سهم دهک چهارم	۹ درصد
۵	سهم دهک نهم	۱۸ درصد
۶	سهم دهک دهم	۲۱ درصد

الف) توزیع درآمد در این کشور را مناسب‌تر نشان می‌دهد؟

ب) مبنی نامناسب‌تر بودن توزیع درآمد در این کشور است؟

ج) شاخصی که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد مورد استفاده قرار می‌گیرد، چگونه محاسبه می‌شود؟

- ۱ الف) نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین (ب) نسبت ۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین (ج) با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول
- ۲ الف) نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین (ب) نسبت ۵۰ درصد پایین به ۵۰ درصد بالا (ج) با محاسبه نسبت دهک اول به دهک دهم
- ۳ الف) نسبت ۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین (ب) نسبت ۵۰ درصد بالا به ۵۰ درصد پایین (ج) با محاسبه نسبت دهک اول به دهک دهم
- ۴ الف) نسبت ۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین (ب) نسبت ۲۰ درصد بالا به ۲۰ درصد پایین (ج) با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول

۷ در کدام دسته از کشورها عملاً شاخص تولید ناخالص داخلی از شاخص تولید ناخالص ملی بیش‌تر است؟

- ۱ کشورهای سرمایه‌گذار و سرمایه‌پذیر خارجی
- ۲ کشورهایی که نیروی کار و سرمایه‌های زیادی از آن‌ها در خارج از مرزهایشان کار می‌کنند.
- ۳ کشورهایی که مهاجرت‌پذیری بسیار و ورود سرمایه بالایی دارند.
- ۴ کشورهای سرمایه‌پذیر با نیروی کار بالای مهاجر به خارج از مرزهای کشور

۸ در رابطه با شکل‌گیری «شاخص دهک‌ها» کدام عبارت نادرست است؟

- ۱ برای تشکیل این معیار، مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند.
- ۲ در طبقه‌بندی این ده گروه، سطح درآمد از کم‌ترین به بیش‌ترین مد نظر قرار می‌گیرد.
- ۳ در این شاخص، گروه اول که ده درصد جمعیت را تشکیل می‌دهند بیش‌ترین درصد «درآمد ملی» را در اختیار دارند.
- ۴ برای سنجش «وضعیت توزیع درآمد» در جوامع چندین معیار متفاوت وجود دارد که یکی از این معیارهای ساده و مفید «شاخص دهک‌ها» است.

۹ با توجه به اطلاعات مندرج در جدول زیر دربارهٔ کشوری فرضی که فقط کالاهای A و B در آن تولید می‌شود، به ترتیب «از راست به چپ»: (سال ۱۳۹۰ سال پایه است).

الف) تولید کل به قیمت جاری در سال ۱۳۹۲ چند ریال است؟

ب) تولید کل به قیمت ثابت در سال ۱۳۹۲ چند ریال است؟

ج) افزایش تولید کل ناشی از افزایش قیمت در سال ۱۳۹۱ نسبت به سال پایه چند ریال است؟

د) افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید در سال ۱۳۹۲ نسبت به سال پایه چند ریال است؟

کالا	سال: ۱۳۹۰		سال: ۱۳۹۱		سال: ۱۳۹۲	
	مقدار (به کیلو)	قیمت هر واحد (به ریال)	مقدار (به کیلو)	قیمت هر واحد (به ریال)	مقدار (به کیلو)	قیمت هر واحد (به ریال)
A	۱۵۰	۳۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۳۰۰	۵۰۰
B	۴۰۰	۶۰	۵۰۰	۱۲۰	۶۰۰	۱۵۰

۱ الف) (الف) ۱۴۰,۰۰۰ (ب) ۹۰,۰۰۰ (ج) ۲۱,۰۰۰ (د) ۵۷,۰۰۰ (۲ الف) ۲۴۰,۰۰۰ (ب) ۱۲۶,۰۰۰ (ج) ۵۰,۰۰۰ (د) ۵۷,۰۰۰

۳ الف) (الف) ۱۴۰,۰۰۰ (ب) ۹۰,۰۰۰ (ج) ۲۱,۰۰۰ (د) ۶۹,۰۰۰ (۴ الف) ۲۴۰,۰۰۰ (ب) ۱۲۶,۰۰۰ (ج) ۵۰,۰۰۰ (د) ۶۹,۰۰۰

۱۰ کدام گزینه مبین پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) در رابطه با شروط محاسبه و سنجش فعالیت‌های تولیدی در حسابداری ملی کدام مورد صحیح است؟

ب) ارزش کدام مورد، در محاسبهٔ تولید ملی ایران منظور می‌شود؟

- ۱ الف) فعالیت تولیدی باید از بازار عبور کند. (ب) تولید یک دستگاه رایانه توسط دو فرد چینی در ایران
- ۲ الف) تمامی فعالیت‌های تولیدی ام‌ز قانونی و یا غیرقانونی در محاسبه منظور می‌گردد. (ب) ارزش آرد به‌کاررفته در نانوبی‌های ایران
- ۳ الف) فعالیت تولیدی در محدودهٔ زمانی معینی صورت گیرد. (ب) خدمات مهندسان خارجی در ایران
- ۴ الف) فعالیت‌هایی در محاسبه منظور می‌گردد که به تولید کالا یا خدمات نهایی منتهی شود. (ب) تولید پوشاک توسط یک ایرانی در چین

۱۱ در جدول زیر ارزش پولی کلیهٔ کالاها و خدمات نهایی تولیدشده که در طول یک سال در محدودهٔ مرزهای جغرافیایی یک کشور فرضی با ۵۰

میلیون نفر جمعیت، آورده شده است. به ترتیب تولید ناخالص داخلی چند میلیون دلار و تولید ناخالص داخلی سرانهٔ این کشور چند دلار خواهد بود؟

مواد غذایی	۵۰۰ تن از قرار هر تن	۴۰,۰۰۰ دلار
ماشین‌آلات	۲۰۰ دستگاه از قرار هر دستگاه	۸۰۰,۰۰۰ دلار
پوشاک	۳۰۰۰ عدد از قرار هر عدد	۲۵,۰۰۰ دلار
خدمات ارائه‌شده	$\frac{۲}{۵}$ ارزش مواد غذایی	

۱ الف) ۲۶۵ - ۵,۳ (۲ الف) ۲۶۵ - ۵,۳ (۳ الف) ۲۶۱ - ۵,۲۲ (۴ الف) ۲۶۳ - ۵,۲۶

۱۲ کدام عبارت به درستی بیان نشده است؟

- ۱ با فرض اینکه هر تولید داخلی، درآمدی را برای تولیدکنندگان آن ایجاد کرده است، می‌توان درآمد داخلی را معادل تولید داخلی دانست.
- ۲ با تقسیم درآمد داخلی به جمعیت کشور، درآمد سرانه به دست می‌آید.
- ۳ تولید ناخالص داخلی عبارت است از ارزش کالاها و خدمات تولیدشده در داخل کشور در طول یک سال توسط مردم همان کشور.
- ۴ تولید ناخالص ملی یا همان GNP ارزش پولی تمام کالاها و خدمات نهایی است که در طول یک سال توسط یک ملت تولید شده است.

۱۳) چه تعداد از فعالیت‌های زیر در تولید ملی کشور ایران محاسبه می‌شود؟

- الف) فعالیت تولیدی زنان ایرانی در خانه و کالاهای خدماتی که به صورت غذا، بهداشت و تربیت فرزندان تولید می‌کنند.
 ب) ارزش کلیه قطعاتی که در تولید ماشین‌آلات در یک کارخانه‌ی ایرانی مصرف می‌شوند.
 ج) سود حاصل از سرمایه‌گذاری یک شرکت خارجی در کشور ایران
 د) ارزش آرد مصرفی سالیانه برای تهیه نان یک خانواده ایرانی
 ه) ارزش تولیدات یک کارگر ایرانی مقیم چین
 و) ارزش تولیدات یک کارخانه‌ی ایرانی مستقر در ایران

۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

۱۴) مندرجات جدول زیر مربوط به اطلاعات استخراجی از «حساب‌های ملی» سال گذشته‌ی یک کشور فرضی است. با توجه به داده‌های مذکور «سهم

تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند»، کدام است؟ «توجه: ارقام به میلیارد ریال است.»

۴۵۵	تولید ناخالص ملی	۱
۲۵	سهم تولید خارجیان مقیم کشور	۲
۴۵۰	تولید ناخالص داخلی	۳

۳۵ (۴)

۳۰ (۳)

۲۰ (۲)

۱۵ (۱)

۱۵) میزان «تولید کل» در یک جامعه فرضی در طی سه سال پیاپی به ترتیب: ۲۰۰۰ و ۲۲۱۰ و ۲۵۰۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده است. با انتخاب

سال اول به عنوان «سال پایه» میزان تولید کل کشور مذکور در سه سال موردنظر برحسب قیمت‌های سال اول یعنی «سال پایه» به ترتیب به: ۲۰۰۰ و ۲۱۴۰ و ۲۲۸۰ تغییر یافته است، براساس این محاسبات به ترتیب: از راست به چپ:

الف) افزایش «قیمت‌ها» تورم» در سال دوم.

ب) افزایش «مقدار تولید» در سال سوم.

در این جامعه کدام است؟

۸۰ (ب) ۲۷۰ (الف) (۴)

۷۰ (ب) ۲۸۰ (الف) (۳)

۲۷۰ (ب) ۸۰ (الف) (۲)

۲۸۰ (ب) ۷۰ (الف) (۱)

۱۶) کدام گزینه تکمیل‌کننده جاهای خالی در متن زیر است؟

برخی از کشورها و سازمان‌های بین‌المللی در طول سده‌های گذشته، از شاخص‌های توسعه و همچنین نهادهایی که ظاهراً با هدف توسعه اقتصادی به وجود آمده‌اند، برای..... استفاده کرده‌اند. در کشور ما هرچند تلاش‌هایی در جهت صورت گرفته است؛ اما..... این نگرانی‌ها باعث شده است تا اندیشمندان کشورمان به فکر دستیابی به یک الگوی بومی برای پیشرفت باشند. الگویی که با شرایط فرهنگی، اقلیمی و تاریخی کشور سازگار باشد و بتواند راه روشنی را پیش پای مردم ما قرار دهد. آغاز حرکتی مستمر و بلندمدت است برای دستیابی به یک الگوی پیشرفت بومی که با فرهنگ ما سازگاری داشته باشد.

۱

اعمال فشارهای اقتصادی به کشورهای دیگر - مقابله با فشارهای اقتصادی - برخی کارشکنی‌ها و مخالفت‌ها در داخل باعث کاهش اثرگذاری سیاست‌های اقتصادی شده است - الگوی رشد پایدار اسلامی

۲

اعمال فشارهای اقتصادی به کشورهای دیگر - استقرار نظام اقتصادی اسلام - برخی کارشکنی‌ها و مخالفت‌ها در داخل باعث کاهش اثرگذاری سیاست‌های اقتصادی شده است - الگوی رشد پایدار اسلامی

۳

تحمیل الگوها و سبک زندگی غربی - استقرار نظام اقتصادی اسلام - متأسفانه همچنان نهادهای سرمایه‌داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت دارند - الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی

۴

تحمیل الگوها و سبک زندگی غربی - استقرار نظام اقتصادی اسلام - متأسفانه برخی عوامل خارج از اراده دولت و ملت باعث ایجاد توقف در این فرآیند شده است - الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی

با توجه به جدول زیر کدام گزینه صحیح است؟ (با فرض این که سال ۹۷ سال پایه است.)

سال	خوراک		پوشاک	
	مقدار q	قیمت p	مقدار q	قیمت p
۹۷	۸۰۰	۲۰۰۰	۴۱۰۰	۵۰۰
۹۸	۱۰۰۰	۲۲۲۰	۴۴۰۰	۶۰۰
۹۹	۱۱۰۰	۲۵۰۰	۵۰۰۰	۷۰۰

- ۱) نرخ رشد اسمی و واقعی تولید در سال ۹۸ نسبت به سال ۹۹ کم تر است. ۲) نرخ رشد واقعی تولید نسبت به نرخ رشد اسمی تولید در سال ۹۸ کم تر است.
 ۳) نرخ رشد واقعی تولید در سال ۹۹ نسبت به سال ۹۸ بیش تر شده است. ۴) نرخ رشد واقعی تولید در سال ۹۸ و ۹۹ از نرخ رشد اسمی تولید بیش تر است.

جدول زیر وضعیت تولید جامعه فرضی «الف» را در مدت یک سال نشان می دهد. با توجه به اطلاعات مندرج در جدول:

$G \cdot D \cdot P$	۱۵۰۰ میلیون دلار
ارزش تولیدات افراد کشور که در خارج ساکن هستند.	۹۴۵ میلیون دلار
ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور	۷۰۰ میلیون دلار

تولید ناخالص ملی چند میلیون دلار است؟

- ۱) ۱۷۰۰ ۲) الف ۱۷۹۰ ۳) ۱۷۴۵ ۴) ۱۴۵۵

۱۹) در جامعه ای فرضی در مدت یک سال کالاها و خدمات زیر تولید شده است. چنانچه جمعیت این کشور ۸ میلیون نفر باشد:

۱	مواد غذایی	۴۰ میلیون ریال
۲	پوشاک	۲۰ میلیون ریال
۳	ماشین آلات	۲ میلیارد ریال
۴	لوازم التحریر	۱۰ میلیون ریال
۵	خدمات ارائه شده	$\frac{1}{5}$ ارزش مواد غذایی

الف) تولید ناخالص داخلی چند میلیون ریال است؟
ب) تولید ناخالص داخلی سرانه در این کشور کدام است؟

- ۱) الف ۲۰۶۸ (ب) ۲۸۵ ریال ۲) الف ۲۰۷۲ (ب) ۲۵۸٫۵ ریال ۳) الف ۲۰۷۸ (ب) ۲۵۹٫۷۵ ریال ۴) الف ۲۰۷۲ (ب) ۲۸۵٫۵ ریال

۲۰) جدول زیر اطلاعات فرضی تولید کشوری در طی سه سال متوالی است. اگر میزان تورم در سال دوم و سوم به ترتیب ۱۶۸۰ و ۳۸۰ میلیون دلار باشد:

الف) تولید کل به قیمت جاری در سال دوم و تولید کل به قیمت ثابت در سال سوم چند میلیون دلار است؟ (سال ۲۰۱۵ به عنوان سال پایه در نظر گرفته شده است.)

ب) به ترتیب میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش مقدار تولید در سال دوم و سوم چند میلیون دلار است؟

تولید کل	سال ۲۰۱۵	سال ۲۰۱۶	سال ۲۰۱۷
تولید کل به قیمت جاری	۳۰۰۰	?	۵۷۰۰
تولید کل به قیمت ثابت	۳۰۰۰	۴۵۷۰	?

- ۱) الف (۲۸۹۰ - ۶۰۸۰) (ب) ۲۰۰۰ - ۱۵۷۰ ۲) الف (۵۳۲۰ - ۶۰۸۰) (ب) ۱۵۷۰ - ۲۰۰۰
 ۳) الف (۶۲۵۰ - ۵۳۲۰) (ب) ۳۰۸۰ - ۱۵۷۰ ۴) الف (۶۲۵۰ - ۵۳۲۰) (ب) ۲۳۲۰ - ۱۵۷۰

پاسخنامه تشریحی

۱ در محاسبه تولید ملی یک کشور، باید ارزش همه خدمات و کالاهای نهایی که مردم کشور در طول یک سال (چه در داخل و چه خارج از کشور) تولید کرده‌اند، محاسبه شود. بنابراین ارزش پولی تولیدات یک سال شرکت مهندسی ایرانی که در چین مستقر است، جزء تولید ملی ایران محسوب می‌شود؛ چرا که توسط ایرانیان مستقر در خارج از کشور انجام شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در محاسبه تولید داخلی لحاظ می‌شود، نه تولید ملی.

گزینه ۲: ارزش پولی کالاهای قاچاق جزء تولیدات کشور محسوب نمی‌شود؛ زیرا قاچاق فعالیت غیرقانونی است.

گزینه ۳: در تولید کل کشور لحاظ نمی‌شود؛ زیرا زنان خانه‌دار در مقابل تهیه غذا پولی دریافت نمی‌کنند.

۱ ۲ ۳ ۴ ۲

$$\Rightarrow \frac{۱۰\% \text{ بالا}}{۴۰\% \text{ پایین}} = \frac{۲۵}{۵ + ۷ + ۸ + ۹} = \frac{۲۵}{۲۹} \approx ۰,۸$$

$$\Rightarrow \frac{۲۰\% \text{ بالا}}{۲۰\% \text{ پایین}} = \frac{۲۵ + ۱۷}{۵ + ۷} = \frac{۴۲}{۱۲} = ۳,۵$$

$$\Rightarrow \frac{\text{سهم دهم}}{\text{سهم اول}} = \frac{۲۵}{۵} = ۵ \Rightarrow \text{شاخص توزیع نابرابری}$$

محاسبه شاخص از فرمول نسبت ۲۰٪ بالا به ۲۰٪ پایین توزیع درآمد را نامناسب‌تر نشان می‌دهد و محاسبه شاخص از فرمول نسبت ۱۰٪ بالا به ۴۰٪ پایین توزیع درآمد را مناسب‌تر نشان می‌دهد. شاخصی که در توزیع درآمد مورد استفاده قرار می‌گیرد، (نسبت ده درصد بالای جامعه به ده درصد پایین جامعه) یعنی نسبت دهک اول است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۳

تولید در سال پایه - تولید در آن سال به قیمت ثابت = افزایش مقدار تولید در سال مورد نظر

تولید در همان سال به قیمت ثابت - تولید در آن سال به قیمت جاری = افزایش قیمت‌ها (تورم) در سال مورد نظر

$$\text{هزار میلیارد ریال } ۶۱۰ = ۴۲۳۰ - ۴۸۴۰ = \text{افزایش قیمت‌ها (تورم) در سال دوم}$$

$$\text{هزار میلیارد ریال } ۱۱۰۰ = ۴۸۶۰ - ۵۹۶۰ = \text{افزایش قیمت‌ها (تورم) در سال سوم}$$

$$\text{هزار میلیارد ریال } ۲۳۰ = ۴۰۰۰ - ۴۲۳۰ = \text{افزایش مقدار تولید در سال دوم}$$

$$\text{هزار میلیارد ریال } ۸۶۰ = ۴۰۰۰ - ۴۸۶۰ = \text{افزایش مقدار تولید در سال سوم}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۴

تولید در سال پایه - تولید در آن سال به قیمت ثابت = افزایش مقدار تولید در سال مورد نظر

$$\Rightarrow \text{میلیون دلار } ۴۵۰ = ۳۸۰۰ - ۴۲۵۰ = \text{افزایش مقدار تولید در سال دوم}$$

$$\text{میلیون دلار } ۱۳۰۰ = ۳۸۰۰ - ۵۱۰۰ = \text{افزایش مقدار تولید در سال سوم}$$

تولید در همان سال به قیمت ثابت - تولید در آن سال به قیمت جاری = افزایش قیمت‌ها (تورم) در سال مورد نظر

$$\Rightarrow \text{میلیون دلار } ۲۵۰ = ۴۲۵۰ - ۴۵۰۰ = \text{افزایش قیمت‌ها (تورم) در سال دوم}$$

$$\Rightarrow \text{میلیون دلار } ۱۵۰ = ۵۱۰۰ - ۵۲۵۰ = \text{افزایش قیمت‌ها (تورم) در سال سوم}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

تولید خارجی‌ان مقیم ایران + ارزش تولیدات داخل کشور (خدمات ارائه شده + پوشاک + مواد غذایی + ماشین‌آلات) = تولید ناخالص داخلی

$$\text{میلیون ریال } ۱۸۰ = (۱۰۰ + ۷۰) + ۱۰ = \text{تولید ناخالص داخلی}$$

تولید خارجی‌ان مقیم ایران - تولید ایرانیان مقیم خارج + تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی

$$\text{میلیون ریال } ۱۷۵ = ۱۸۰ + ۵ - ۱۰ = \text{تولید خالص ملی}$$

جمعیت ÷ تولید ناخالص ملی = تولید ناخالص ملی سرانه

$$\text{ریال } ۱,۷۵ = ۱۷۵ \div ۱۰۰ = \text{تولید ناخالص ملی سرانه}$$

توضیح نکات درسی:

ارزش کالاهای واسطه‌ای در بطن کلای نهایی است. در نتیجه ارزش آن‌ها در تولیدات کشور محاسبه نمی‌شود.

$$\left. \begin{aligned} \frac{20\% \text{ بالا}}{20\% \text{ پایین}} &= \frac{21 + 18}{3 + 5} = \frac{39}{8} = 4,8 \\ \frac{10\% \text{ بالا}}{40\% \text{ پایین}} &= \frac{21}{3 + 5 + 7 + 9} = \frac{21}{24} = 0,8 \end{aligned} \right\} \text{ الف و ب}$$

هرچه بیشتر، نامناسبتر؛ پس $\frac{10\%}{40\%}$ مناسبتر و $\frac{20\%}{20\%}$ نامناسبتر است

ج) فرمول شاخص توزیع نابرابری دهک دهم = $\frac{10\% \text{ بالا}}{10\% \text{ پایین}} = \frac{\text{دهک دهم}}{\text{دهک اول}}$ شاخص دهک

دو شاخص GDP و GNP در تعریف با هم تفاوت دارند، اما در عمل، جز در مورد برخی کشورها، تفاوت فاحشی با هم ندارند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۷

الف) در کشورهایی که نیروی کار و سرمایه‌های زیادی از آن‌ها در خارج از مرزهایشان کار می‌کنند $GNP > GDP$

ب) در کشورهایی که با حضور چشمگیری از تولیدکنندگان چندملیتی روبرو هستیم $GDP > GNP$

گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴ صحیح است. در شاخص دهک‌ها «گروه دهم» ده درصد جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند که بیشترین درآمد ملی را در اختیار دارند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۸

با فرض سال ۱۳۹۰ به عنوان سال پایه، خواهیم داشت: ۱ ۲ ۳ ۴ ۹

ریال $240,000 = (500 \times 300) + (150 \times 600)$ = تولید کل در سال ۱۳۹۲ به قیمت جاری

ریال $126,000 = (300 \times 300) + (60 \times 600)$ = تولید کل در سال ۱۳۹۲ به قیمت ثابت

ریال $140,000 = (400 \times 200) + (120 \times 500)$ = تولید کل در سال ۱۳۹۱ به قیمت جاری

ریال $90,000 = (300 \times 200) + (60 \times 500)$ = تولید کل در سال ۱۳۹۱ به قیمت ثابت

ریال $69,000 = (300 \times 150) + (60 \times 400)$ = تولید کل در سال ۱۳۹۰ (سال پایه)

تولید کل در سال ۱۳۹۱ به قیمت ثابت - تولید کل در سال ۱۳۹۱ به قیمت جاری = افزایش تولید کل ناشی از افزایش قیمت در سال ۱۳۹۱

ریال $50,000 = 140,000 - 90,000$

تولید در سال پایه - تولید در سال ۱۳۹۲ به قیمت ثابت = افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید در سال ۱۳۹۲

ریال $57,000 = 126,000 - 69,000$

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰

الف) در حسابداری ملی فقط آن دسته از فعالیت‌های تولیدی در محاسبه و سنجش منظور می‌شوند که دارای سه شرط زیر باشند:

گزینه ۱: از بازار عبور کنند (مانند فعالیت تولیدی زنان در مزرعه‌ها)

گزینه ۲: فعالیت‌هایی که به تولید کالا یا خدمات «نهایی» منتهی شوند.

گزینه ۳: قانونی و مجاز باشد.

بررسی گزینه‌ها:

ب)

گزینه ۱: تولید یک دستگاه رایانه توسط دو فرد چینی در ایران در تولید ملی چین و تولید ناخالص داخلی ایران محاسبه می‌گردد.

گزینه ۲: ارزش آرد به کاررفته در نانوايي‌های ایران، در حسابداری ملی ایران محاسبه نمی‌گردد. چون ارزش کالاهای واسطه‌ای در بطن کالاهای نهایی است.

گزینه ۳: ارزش خدمات مهندسان خارجی در ایران، در تولید داخلی ایران و در تولید ملی کشور خارجی منظور می‌گردد.

گزینه ۴: تولید پوشاک توسط یک ایرانی در چین، در تولید ملی ایران و تولید ناخالص داخلی چین محاسبه می‌گردد.

میلیون دلار ۲۰ = دلار ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = $500 \times 40,000$ = ارزش مواد غذایی

میلیون دلار ۱۶۰ = دلار ۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = $200 \times 800,000$ = ارزش ماشین‌آلات

میلیون دلار ۷۵ = دلار ۷۵,۰۰۰,۰۰۰ = $3000 \times 25,000$ = ارزش پوشاک

میلیون دلار ۸ = $20 \times \frac{2}{5} = \frac{2}{5} \times 20$ = ارزش خدمات ارائه شده

میلیون دلار ۲۶۳ = $20 + 160 + 75 + 8$ = تولید ناخالص داخلی

دلار ۵,۲۶ = $\frac{263}{50} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت کشور}}$ = تولید ناخالص داخلی سرانه

گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴، درست هستند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۲

GDP خدمات و کالاهای تولید شده در داخل کشور در طول یک سال، چه تولید مردم خود آن کشور و چه تولید خارجی‌های مقیم آن کشور است.

الف) در محاسبات حسابداری ملی لحاظ نمی‌شود زیرا این فعالیت‌ها به اصطلاح از بازار عبور نمی‌کنند. (پولی در قبال آن‌ها پرداخت نمی‌شود). ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۳

ب) قطعاتی که در تولید ماشین‌آلات مصرف می‌شوند کالای واسطه‌ای محسوب می‌شوند و از آن‌جا که ارزش کالاهای واسطه‌ای در بطن کالاهای نهایی است، پس در محاسبه‌ی تولید کل جامعه باید از محاسبه‌ی ارزش آن‌ها صرف‌نظر کرده و فقط کالاهای نهایی را محاسبه کنیم.

ج) سود حاصل از سرمایه‌گذاری یک شرکت خارجی در کشور ایران، در محاسبات تولید داخلی ایران منظور می‌گردد نه تولید ملی.

د) آرد مصرفی برای تهیه‌ی نان کالای واسطه‌ای محسوب می‌شود. از آن‌جا که ارزش کالاهای واسطه‌ای در بطن کالاهای نهایی است، پس در محاسبه‌ی تولید کل جامعه باید از محاسبه‌ی ارزش آن‌ها صرف‌نظر کرده و فقط کالاهای نهایی را محاسبه کنیم.

ه) ارزش تولیدات یک کارگر ایرانی مقیم چین، در محاسبات تولید ملی ایران منظور می‌گردد.

و) ارزش تولیدات یک کارخانه‌ی ایرانی مستقر در ایران، در محاسبات تولید ملی ایران منظور می‌گردد.

۱۴) ۱ ۲ ۳ ۴

تولید خارجیان مقیم کشور - تولید مردم کشور مقیم در خارج + تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی

$$455 = 450 + x - 25$$

$$455 = 425 + x$$

$$x = 455 - 425 = 30 \text{ میلیارد ریال}$$

۱۵) الف ۱ ۲ ۳ ۴

قیمت‌های واقعی سال دوم - قیمت‌های جاری سال دوم = افزایش قیمت‌ها «تورم» در سال دوم

$$\text{تورم} = 2,210 - 2,140 = 70$$

ب)

قیمت‌های سال پایه - قیمت‌های واقعی سال سوم = افزایش میزان تولید در سال سوم

$$\text{رشد} = 2,280 - 2,000 = 280$$

برخی از کشورها و سازمان‌های بین‌المللی در طول سده‌های گذشته، از شاخص‌های توسعه و همچنین نهادهایی که ظاهراً با هدف توسعه اقتصادی به وجود

آمده‌اند، برای تحمیل الگوها و سبک زندگی غربی استفاده کرده‌اند. در کشور ما هرچند تلاش‌هایی در جهت استقرار نظام اقتصادی اسلام صورت گرفته است؛ اما متأسفانه همچنان نهادهای سرمایه‌داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت دارند. این نگرانی‌ها باعث شده است تا اندیشمندان کشورمان به فکر دستیابی به یک الگوی بومی برای پیشرفت باشند، الگویی که با شرایط فرهنگی، اقلیمی و تاریخی کشور سازگار باشد و بتواند راه روشنی را پیش پای مردم ما قرار دهد. الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی، آغاز حرکتی مستمر و بلندمدت است برای دستیابی به یک الگوی پیشرفت بومی که با فرهنگ ما سازگاری داشته باشد.

۱۷) محاسبه‌ی تولید ناخالصی داخلی و نرخ رشد آن ۱ ۲ ۳ ۴

محاسبه GDP اسمی در هر سال:

$$\text{نرخ رشد تولید اسمی در سال ۹۸ نسبت به سال ۹۷} = \frac{4,840,000 - 3,650,000}{3,650,000} \times 100 \approx 32\%$$

$$\text{نرخ رشد تولید اسمی در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۸} = \frac{6,250,000 - 4,840,000}{4,840,000} \times 100 \approx 29\%$$

$$\left. \begin{aligned} 97 \text{ سال} \rightarrow (2000 \times 800) + (4100 \times 500) &= 3,650,000 \\ 98 \text{ سال} \rightarrow (2200 \times 1000) + (4400 \times 600) &= 4,840,000 \\ 99 \text{ سال} \rightarrow (2500 \times 1100) + (5000 \times 700) &= 6,250,000 \end{aligned} \right\}$$

محاسبه GDP واقعی در هر سال:

$$\text{نرخ رشد تولید واقعی در سال ۹۸ نسبت به سال ۹۷} = \frac{4,460,000 - 3,650,000}{3,650,000} \times 100 \approx 22\%$$

$$\text{نرخ رشد تولید واقعی در سال ۹۹ نسبت به سال ۹۸} = \frac{5,070,000 - 4,460,000}{4,460,000} \times 100 \approx 13\%$$

$$\left. \begin{aligned} 97 \text{ سال} \rightarrow (2000 \times 800) + (4100 \times 500) &= 3,650,000 \\ 98 \text{ سال} \rightarrow (2000 \times 1000) + (4100 \times 600) &= 4,460,000 \\ 99 \text{ سال} \rightarrow (2000 \times 1100) + (4100 \times 700) &= 5,070,000 \end{aligned} \right\}$$

یادآوری

$$\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل - تولید ناخالص داخلی سال جاری} = \text{نرخ رشد تولید} \times 100$$

۱۸) تولید ناخالص داخلی به اختصار «GDP»، نامیده می‌شود. ۱ ۲ ۳ ۴

ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور - ارزش تولیدات افراد کشور که در خارج ساکن هستند + تولید ناخالص داخلی (GDP) = تولید ناخالص ملی (GDP)

$$(GDP) = 1500 + 945 - 700 = 1745 \text{ میلیون دلار}$$

۱۹) ۱ ۲ ۳ ۴

$$\text{میلیون ریال } 8 = \frac{1}{5} \times 40 = \text{ارزش خدمات ارائه شده}$$

$$\text{میلیون ریال } 2,078 = 40 + 20 + 2,000 + 10 + 8 = \text{ارزش تولید ناخالص داخلی}$$

(ب)

$$\text{ریال } ۲۵۹,۷۵ = \frac{۲,۰۷۸,۰۰۰,۰۰۰}{۸,۰۰۰,۰۰۰} = \left(\frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت کشور}} \right) = \text{تولید ناخالص داخلی سرانه}$$

(الف) ۱ ۲ ۳ ۴ ۲۰

تولید کل به قیمت ثابت در همان سال - تولید کل به قیمت جاری در آن سال = میزان افزایش تولید کل ناشی از تورم در یک سال

$$۱۶۸۰ = ۴۵۷۰ - \text{تولید کل به قیمت جاری در سال دوم}$$

$$\Rightarrow \text{میلیون دلار } ۶۲۵۰ = ۱۶۸۰ + ۴۵۷۰ = \text{تولید کل به قیمت جاری در سال دوم}$$

$$۳۸۰ = ۵۷۰۰ - \text{تولید کل به قیمت ثابت در سال سوم}$$

$$\Rightarrow \text{میلیون دلار } ۵۳۲۰ = ۵۷۰۰ - ۳۸۰ = \text{تولید کل به قیمت ثابت در سال سوم}$$

(ب)

تولید کل به قیمت پایه - تولید کل به قیمت ثابت در آن سال = میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش مقدار تولید در یک سال =

$$\text{میلیون دلار } ۱۵۷۰ = ۴۵۷۰ - ۳۰۰۰ = \text{میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش مقدار تولید در سال دوم}$$

$$۲۳۲۰ = ۵۳۲۰ - ۳۰۰۰ = \text{میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش مقدار تولید در سال سوم}$$

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴